

Kansen in en van onderwijs

Met deze fiche beogen we een concretisering van de blikopener 'kansen in en van onderwijs' voor de volgende vakken: ECONOMIE, HANDEL-BUROTICA – INFORMATICA. Deze fiche is tot stand gekomen in een focusgesprek met lerarenopleiders secundair onderwijs, een opgeleide ervaringsdeskundige in kansarmoede, een vormingsmedewerker van TAO en de onderzoekers van het project. Dit initiatief kadert in het project 'Kansen in en van onderwijs' en wordt door het departement PXL-Education en de provincie Limburg vormgegeven.

uitdaging	toelichting – praktijkvoorbeeld - tip	link met blikopener
<p><i>Omgaan met verschillende referentiekaders</i></p>	<p>Toelichting</p> <p>In het onderwijs zien we dat leraren vaak in middenklasse gezinnen zijn opgegroeid en vanuit dat referentiekader handelen. Dat is normaal, maar bewustwording van het eigen referentiekader is essentieel. Wat voor een middenklasser normaal is en wat hij vanuit dat referentiekader verwacht van leerlingen, is niet altijd de norm. Indien er geen bewustwording is van het eigen referentiekader, kan dat tot kwetsuren leiden.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none"> Binnen economie zijn we geneigd om de situatie van de leerlingen te betrekken om de lesinhouden vorm te geven. Hierbij is het belangrijk om na te gaan of dit geen kwetsuren voor leerlingen teweeg brengt. Door inhouden vanuit een andere insteek 	<ul style="list-style-type: none"> De leraar gaat op zoek naar verbindingen tussen binnen- en buitenschoolse leerervaringen van leerlingen. De leraar vindt het normaal dat er verschillen zijn tussen leerlingen en speelt hierop in bij het ontwikkelen van leerinhouden.

aan te pakken, kunnen we een heel andere dynamiek teweeg brengen. Wees je ook bewust van het feit dat niet alle leerlingen open minded zijn en je ook hun diversiteitscompetenties stimuleert.

- In plaats van in te gaan op het beroep van ouders, kunnen we vragen wat zij later willen worden. Op die manier kan je ook van beroepen en hun interesse vertrekken en moet je niet ingaan op de eigen gezinssituatie.
- Doe bij de lessen over recht i.v.m. scheidingen geen stereotiepe uitspraken.
- Laat leerlingen besef krijgen van budgetbeheer, uitgaven en kredieten.
- Gebruik casussen waarin er aandacht is voor diversiteit.
- Wees je bewust van het verschil in technische computervaardigheden.
- Ook binnen informatica merken we voor bepaalde thema's verschillen tussen leerlingen. Van deze verschillen moeten we ons bewust zijn, zodat we er rekening mee kunnen houden.
 - Verschil in vaardigheden m.b.t. mediawijsheid
 - Verschil in ervaringen met hardware (laatste nieuwe snufjes, GSM, ...).
 - Verschil in ervaringen met software (op scholen wordt niet altijd de laatste versie gebruikt, die

	<p>andere kinderen soms thuis wel al hebben).</p> <ul style="list-style-type: none">- Gebruik casussen waarin er aandacht is voor diversiteit.- Wees je bewust van het verschil in technische computervaardigheden.	
<i>Gebruik en aankoop materialen</i>	<p>Toelichting</p> <p>Eens je in het werkveld actief bent, ga je ook in je vakwerkgroep een visie formuleren over het gebruik en aanbod van materialen. Maak hierbij steeds de afweging van hoe je alle leerlingen kansen kan bieden en ze niet beknot. Probeer je leeromgeving en beleidsomgeving zo UDL mogelijk te maken. Het is immers moeilijk om kwetsbaarheid in de groep te zien en de leerlingen geven het ook niet altijd zelf aan (bv. komen ze uit een kwetsbare situatie of hebben ze de hele nacht gegamed en zijn ze daardoor moe?). Een basishouding is essentieel: kijk naar de noden van de leerlingen en staar je niet blind op labels.</p> <p>Praktijkvoorbeeld / Tip</p> <ul style="list-style-type: none">• Volg de BIN-normen voor het vormgeven van cursussen (lay-out, koppen, etc.). Structuur zorgt voor een ondersteuning van het leerproces. Weinig gebruik van witruimtes, drukken de kopieerkosten voor de leerlingen. Bespreek met je mentor wat op	<p>De leraar houdt bij de keuze van leermiddelen rekening met de toegankelijkheid ervan.</p>

papier kan en welke materialen op Smartschool worden voorzien.

- Biedt de school aan alle ouders de mogelijkheid tot gespreide betaling?
- Kan er per richting in een vakoverschrijdend overleg nagedacht worden over de aankoop van materialen (bv. Is er overeenstemming tussen de leraar economie en leraar wiskunde i.v.m. het model van zakrekenmachine?).
- Zijn er in school kopieerapparaten beschikbaar waar leerlingen tegen een lage kostprijs kunnen printen? Geef deze informatie over de beschikbaarheid door aan studenten.
- Probeer per vak de kosten in kaart te brengen en wees je hiervan bewust.
- Let op de signalen van leerlingen. Als 1 leerling problemen heeft, zijn er vaak nog leerlingen met dit probleem, maar die het niet durven melden. Dit is een signaal voor jou als leerkracht om de opdracht te herdenken (bv. kranten in de klas leggen, mogelijkheden aanreiken, digitaal doorsturen i.p.v. afgedrukt, ...).

Beperkte deelname aan uitstappen

Toelichting

Er worden regelmatig (vakspecifieke, vakoverschrijdende) uitstappen gemaakt. Zulke uitstappen zijn echter niet voor alle leerlingen betaalbaar. Ouders moeten prioriteiten stellen op financieel vlak. De uitstap op zich kan financieel te duur zijn, door de combinatie met andere kosten binnen het gezin. De ouders stellen dus prioriteiten (bv. Een TV-abonnement is voor het gezin misschien een grotere meerwaarde dan 1 kind van het gezin twee dagen op uitstap te laten gaan.). Sta dus bewust stil bij het financiële aspect van een culturele uitstap die plaatsvindt binnen het curriculum. Mogelijk zijn er ook goedkope alternatieven waarmee dezelfde doelen bereikt kunnen worden. Geef aan leerlingen de mogelijkheid om te participeren aan duurdere, relevante uitstappen. Laat dit optioneel zijn en buiten het curriculum plaatsvinden. Opgeleide ervaringsdeskundigen in kansarmoede zijn zeker geen voorstander van het afschaffen van deze activiteiten.

Praktijkvoorbeeld / Tip

- Geef alle leerlingen op voorhand de mogelijkheid om te sparen voor een activiteit/reis.
- Communiceer tijdig (liefst aan het begin van het schooljaar) welke activiteiten er zullen plaatsvinden en wanneer.
- Vertel je visie achter de keuze voor bepaalde beslissingen (bv. slapen in een hostel i.p.v. een hotel).

Aanvaarding

Flexibiliteit

Beperkte toegang tot internet

Toelichting

Niet alle leerlingen hebben toegang tot een (snelle) internetverbinding en gaan bv. in de bibliotheek werken aan opdrachten. Houd er rekening mee dat ze hierbij rekening moeten houden met openingstijden. Leerlingen uit kwetsbare gezinnen hebben aan het begin van de maand misschien wel internettoegang, maar tegen het einde van de maand niet meer omwille van onbetaalde facturen. Ook ouders vinden niet allemaal even vlot hun weg in de digitale wereld en kunnen hierdoor hun kinderen niet op de manier ondersteunen waarvan wij het soms verwachten.

Praktijkvoorbeeld / Tip

- Voorzien de school, de klastitularis of leraren ondersteuning voor ouders omtrent het gebruik van Smartschool? Worden verwachtingen gecommuniceerd?
- Post na een bepaald tijdstip (bv. 17u) geen mededelingen meer op Smartschool voor de dag erna.
- Ga de toegankelijkheid van bepaalde apps/platformen na. Bv. BINGL werkt niet op de iPad of Smartphone.

De leraar houdt bij de keuze van leermiddelen rekening met de toegankelijkheid ervan.

